

אנציקלופדיה
עבודת ה' פנימית

א-ט - אטד

בלבבי משכן אבנה

השיעורים של הרב זמינים ב"קול הלשון"

073.295.1245 | ישראל | 718.521.5231 USA

אטד

אטד – נאמר בקללת אדם הראשון "קוץ ודרדר תצמיח לך", ומבאר התרגום על המקום, שדרדר זה **אטד** – **אטדין**, מין ממיני הקוצים. זהו מקום הקלקול שהוזכר אטד. ולהיפך, מה שמצאנו להדיא בתורה לשון של **אטד** [-שאר המקומות שנאמר אטד הוא בנ"ך] ביחס לקבורתו של יעקב אבינו בעליתו ממצרים לארץ ישראל, שם נאמר בסדר העליה, "ויבואו עד גורן האטד", כלומר, אצל יעקב אבינו, כמו שאומרת הגמ' כידוע עד מאד, "שופריה דיעקב אבינו מעין שופריה דאדם הראשון", וא"כ, מצד אחד, קללת אדם הראשון הוא "קוץ ודרדר תצמיח לך", שדרדר הוא **אטדין**, וכנגד כך, אצל יעקב אבינו ששופריה מעין שופריה של אדם הראשון, נאמר אצלו בשעת מיתתו "ויבואו עד גורן האטד".

הקץ העליון והקץ התחתון

להבין את שרשי הדברים, כמו שהוזכר, האטד הוא מין ממיני הקוצים, -הקוץ נקרא קוץ מלשון קץ "כי סתומים וחתומים הדברים עד עת קץ" [דניאל י"ב ט'], קץ הוא הקצוות של הדבר, זהו קץ. צורת שורש הבריאה כידוע מאד היתה, שנמשך שפע ממנו יתברך שמו, מעין קו, הנמשך לתוך הבריאה. - קו, יש לו **ב' קצוות, קצה עליון, וקצה תחתון**, ולפי"ז, המושג שנקרא קץ, יש בו שני צידי קץ, יש את הקץ העליון, ויש את הקץ התחתון.

הדוגמא השורשית והבהירה שזהו משיח צדקנו שכשמגיע שעת הקץ, אז הוא מגיע, אין כוונת הדבר, שכאשר מגיע שעת הקץ התחתונה בלבד, זהו עומק הגילוי של משיח, זהו הזמן התחתון שבו מתגלה משיח, אלא כאשר מתגלה הקצה התחתון, מתגלה הקצה העליון בבחינת "נעוץ סופן בתחילתן ותחילתן בסופן" כלשון חז"ל, וא"כ, בשעה שמתגלה הקץ התחתון, הקצה התחתון, מתגלה הקצה העליון, זה נקרא גילוי של משיח, הקצה העליון, זה אותו צד שנושק ונוגע כביכול, ב'אין סוף' ברוך הוא.

הקצה העליון נקרא בלשון רבותינו כידוע **קוצו של יו"ד**, שורש הכל, הוא יתברך שמו, ושמו שם הוי"ה, י-ה-ו-ה, והשורש הוא הי', **וקוצו של יו"ד**, זה הקץ העליון, הקצה העליון, זה **הקוצו של י'**. "לית מחשבה תפיסא ביה כלל", כי כדברי רבותינו, המחשבה תופסת אותיות, וא"כ, איפה הממוצע בין ה'אין סוף'

לנבראים - ה'קוצו של י' שמצד אחד, הוא חלק מהאות, הוא חלק מהי', אבל מהצד השני, הוא קוצו של י', הוא הממצע בין בורא לנבראים. זהו א"כ, הקצה העליון, הקץ העליון, הקוץ העליון, קוצו של י', הוא הנשיקה בין מקום הנבראים למציאות הבורא יתברך שמו. וא"כ, בשעה שמגיע משיח צדקינו, הזמן שמגיע משיח, הוא מגיע כאשר הגיע 'עת קץ', אבל הגילוי שמתגלה, הוא הגילוי העליון של קוצו של י'.

זמן הקץ, כלי להארת הקץ העליון

ולפי"ז, להבין עמוק, יש הרבה קוצים, וכלשון הגמ' בסוגיא בחלק "כלו כל הקיצין ועדיין משיח בן דוד לא בא", ופנים אחד להגדרת הדבר, כל זמן של קץ הוא זמן מסוגל לגאולה, וכפשוטו, הזמן הוא מסוגל, ומשיח עדיין לא בא, וע"ז נאמר 'כלו כל הקיצין ועדיין משיח בן דוד לא בא'. אבל בעומק, ההגדרה לפי מה שנתבאר, היא כך, כל פעם שמגיע זמן של קץ, בלי להיכנס להגדרה מהו אותו קץ מצד הזמן שבו - אבל מגיע זמן של קץ, הוא הכלי שבו צריך להאיר ה"קוצו של י'" העליון, ואם הגיע הזמן של קץ, שהוא הקץ התחתון, אבל לא האיר בו באיתגליה ה"קוצו של י'" העליון, זהו גדר שעדיין לא התגלה משיח באותו זמן של קץ, הכלי של הקץ, הזמן של הקץ, זה הקץ הזה שבו עוסקים, אבל, הוא כלי ללא מציאות של אור. אם מתגלה בו ההארה העליונה שהיא קוצו של י', ה'לית מחשבה תפיסה ביה כלל', ה'תכלית הידיעה שנדע שלא נדער', שזה מתגלה בקוצו של י', כי אי אפשר לתפוס בו כי הוא איננו מציאות של אות כמו שהוזכר, זה האור שמאיר בתוך הקץ התחתון. וא"כ, כל הקיצים שהגיעו 'ועדיין משיח בן דוד לא בא', זה היה קיצים שהיה בהם כלים של קץ, אבל היה נחסר בהם ההארה העליונה שהיא הארה של קוצו של י'. זה שורש התפיסה של המושג שנקרא "קיצים".

קוצו של יו"ד ו'קוץ ודרדר' - זה לעומת זה

ולפי"ז, ברור הדבר, כאשר נתקלל אדם הראשון שנאמר בו "קוץ ודרדר תצמיח לך", 'קוץ ודרדר', 'קוץ', זהו קוץ כפשוטו, 'ודרדר', זהו מין ממיני הקוצים. 'קוץ ודרדר תצמיח לך' כלומר, מתגלה קוצים שיוצאים מן האדמה, היפך הקץ העליון שצריך להתגלות. - הרי כידוע עד מאד בדברי רבותינו, שמשיח בגימטריא נחש, זה היה 'זה לעומת זה', ואילו לא נתפתה לעצת הנחש, והוא לא היה אוכל מעץ הדעת, אלא "ואכל מעץ החיים וחי לעולם", זה היה גופא הארת משיח, שהם אותיות שם-חי, זה היה אילו "אכל מעץ החיים וחי לעולם", והוא לא היה מתפתה לפיתויו של נחש, אבל כאשר הוא נתפתה לפיתויו של נחש והוא אכל מעץ הדעת טוב ורע, אז נעלם הארת משיח, והתגלה ה'זה לעומת זה'.

ובענינא דידן השתא, הארת משיח היא ה"קוצו של י"י" העליון שמתגלה בקץ תחתון, וכאשר הוא אכל מעץ הדעת, בעצת הנחש, הופקע הארת משיח, מתגלה קצוות תחתונים, בלי הארה של קצה עליון, איך בכל עת ובכל רגע מתגלה מציאות של קצוות תחתונים בלי קצה עליון. - זה עומק הקללה של "קוץ ודרדר תצמיח לך", כלומר, כח הקץ העליון, הקוצו של י"י העליון שהיה צריך להתגלות, הוא זה שמתגלה בצד ההפוך, הצד התחתון שבו, זהו "קוץ ודרדר תצמיח לך", קוץ דוקא, כמו שהוזכר.

אבל יתר על כן, 'קוץ ודרדר תצמיח לך', שדרדר זהו אטדין כפי שהוזכר, כאן מונח עוד דקות בהגדרה שנקראת קוץ. - שמות רבים יש למיני הקוצים, אבל מין אחד ממיני הקוצים הוא אטד, ודקותו לעניינא דידן השתא.

המילה אטד, יש בה כמה וכמה בחינות, בחינה אחת כתוב להדיא בחז"ל, אטד בגימטריא יד, שזהו גימטריא של דוד המלך עליו השלום. וכידוע עד מאד, מצד אחד דוד קיבל את שנות חייו שהם שבעים שנה מאדם הראשון, כמו שאומרים חז"ל, הוא בא לתקן ולהאיר את הארת משיח, 'משיח בן דוד', נמצא שאטד גימטריא יד, גימטריא דוד, בו מונח הארת משיח, מקביל אהדדי.

אטד - ירידה מא' לט', וירידה לד'

אבל יתר על כן, כאשר באים להתבונן באותיות של המילה אטד, אטד מורכב מכמה מהלכים, מהלך ראשון א'-ט' [-אנחנו אוחזים עכשיו בפתיחת שורשי הא'-ט'] יסודי הדברים בקצרה ממש, דברי המשנה הידועים באבות, "עשרה מאמרות שבהם נברא העולם, והלא במאמר אחד יכול להיבראות, אלא כדי ליתן שכר טוב לצדיקים שקיימו את העולם שנברא בעשרה מאמרות, ולהיפרע מן הרשעים שהחריבו את העולם שנברא בעשרה מאמרות". - זה הסיבה, שלכך נברא העולם בעשרה מאמרות. וא"כ, העולם היה יכול להיבראות במאמר אחד, זה הא', ונתווסף לו ט' מאמרות, שזה הט', נעשה מציאות של י'. ובפנים הללו, אטד שמתחיל בא'-ט', זה השורש של השינוי בין האחד שיכל להיבראות, לבין העשרה שנברא בפועל, בתוספת של ט' על הא', ולפי"ז, יש את הקצה שנמצא בא', בהתחלה, ויש את הקצה שנמצא בסוף שהוא בסוף מציאות הט'. - אלו הם שתי הקצוות, אילו נברא, וב'בכח', מכח כך הוא נברא - במאמר אחד, אז מתגלה הקוץ העליון, הקוצו של י', זה הא' - האחד העליון, הוא לא מתפרט, אבל זה קוצו של י', ולכן נעשה מא' י', מאחד, מציאות של עשרה, כאן נעשה המציאות של ההתפרטות.

וכידוע עד מאד בדברי רבותינו, שזה לא רק שממדריגת קוצו של י"י זה הפך להיות י' וכך נשאר, אלא - יש הרי, שני יודי"ן שרשיים, שם הוי"ה ושם אדנות. שם הוי"ה - י-ה-ו-ה. י' בראשיתו, ושם אדנות, א-ד-נ-י, י' בסופו. - והוא נפל מ"י ראשונה ל"י אחרונה, "לא כשם שאני נקרא, אני נכתב", נכתב בהוי"ה, ש"י בתחילתו, ונקרא באדנות, שה"י בסופו. זה עומק השינוי שהוא נפל מכח מציאות החטא, "מאמר אחד יכול

להיבראות" – זה הקוצו של י', ומה שהוא נברא בעשרה מאמרות ליתן שכר טוב לצדיקים", זה הי' הראשונה, "ולהיפרע מן הרשעים שהחריבו עולם שנברא בעשרה מאמרות", זה ההבחנה של הי' האחרונה, שזה באדנות, שא'–דין, זה שם אדנות, שהוא אותיות א' – דין, שם הי', נמצאת בסופה, זה נפילת החטא, מקוצו של י' לי', זה עצם השינוי בבריאה שנברא בעשרה מאמרות במקום במאמר אחד. ונפילה מי' ראשונה לי' אחרונה, ששם זהו הדין, 'דינא דמלכותא דינא' שדנה את הכל, זה הי' האחרונה כמו שהוזכר.

ולפי"ז, המילה אטד, –א'–ט', מאחד נעשה מציאות של ט', אבל זה לא נשאר מדרגת העשרה מאמרות של הצדיקים, שאז הט' הוא בבחינת טוב, שזהו בחינת "צדיק כי טוב", שזה מדרגת הט' – טוב, אצל הצדיק, כמו שנאמר בפסוקים מפורשים, אלא זה נפל למדרגת הד' – דל"ת מלשון דלה ועניה, והיינו שזה עומק נקודת הנפילה של ה'מין ממיני הקוצים' דוקא, שנקרא אטד, ירידה ראשית, בשורש הבריאה, מהא' לט', אבל הוא לא נשאר במדרגת "צדיק כי טוב", אלא הוא יורד למטה למדרגת הד' שזה בחינת הרשעים שהם דלים ועניים, 'ריקנים', בבחינת דל"ת – דלה ועניה, זו נפילת המדרגה שנקראת אטד כמו שהוזכר, במין שממיני הקוצים, זהו מהלך אחד באותיות של מילת האטד, בערך הנתבאר השתא.

אטד, ט' – זכר, ד' – נקיבה שצריכים להתאחד

פנים נוספות במילה אטד, ט' וד' עולה י"ג, י"ג כידוע הוא הגימטריא של המילה אחד, א' ח' וד' עולה י"ג, נמצא שלפי"ז המורכבות של המילה אטד – היא מורכבת כדלהלן: הא' זה האחד, וההרכבה של ה'אחד', נחלק לט' וד', וכידוע עד מאד, הזכר הוא בבחינה של ט' שזה בחינת מה שהוא נצטווה בעסק התורה "כי לקח טוב נתתי לכם תורת י אל תעזובו", 'תורה איקרי טוב' וכמו שמבואר בסוף פרק ה' דבבא קמא, שבלוחות ראשונות לא נאמר בהם ט', שהואיל וסופן להשתבר אם היה נאמר בהם ט' והיו משתברים – חס ושלוש פסקה טובה מישראל, והרי שמבואר בדברי הגמ' שט' הוא טוב, זה בחינת הזכר שנצטווה בעסק התורה, אבל הנקיבה נוטה לרע, היפך הזכר שנוטה לטוב ונצטווה בעסק התורה הנקראת טוב, הנקיבה נוטה למציאות הרע, שהיא בבחינת דל"ת – דלה ועניה.

ולפי"ז, האחדות שצריכה להתגלות, היא אחדות של זכר ונקיבה, תיקוני הזכר ט', תיקוני הנקיבה ד', כידוע, זהו הצירוף של האטד, שבא לחבר ולצרף את הזכר ואת הנקיבה גם יחד, ולהופכם למציאות של אחד, אם הזכר לעצמו, הוא ט', אם הנקיבה לעצמה, היא ד', כשהם מצטרפים יחד, הם עולים גימטריא של אחד, זה האטד מצד נקודת התיקון שבו, שהוא נקרא אטד מצד התפיסה העליונה שבו.

אבל כאשר מתגלה מהלכי הקלקול, אז הזכר והנקיבה נפרדים, זה גופא מה שהיה בחטא אדם הראשון, ששם נאמר "בא נחש על חוה והטיל בה זוהמא", ואז פירש אדם הראשון מאשתו ק"ל שנה, כדברי הגמ'

הידועים בעירובין, והרי שהט' והד' נפרדו אחד מהשני, הזכר והנקיבה נפרדו אחד מהשני, וזה גופא עומק הקללה שנאמר אצל אדם הראשון 'קוץ ודרדר תצמיח לך', שדרדר זה אטדין, מה שהוא נתקלל, הוא נתקלל, והאדמה נתקללה עמו, כלומר, נעשה ההפרשה, מאותו שורש שהזכר והנקיבה, הצירוף שלהם הוא אינו צירוף שלם, כפי שנאמר בקללת חוה "ואל אישך תשוקתך והוא ימשול בך", כלומר, שצורת החיבור הוא לא באופן של 'אהבה אחוה שלום ורעות', אלא צורת החיבור הוא באופן של 'אל אישך תשוקתך והוא ימשול בך', שזה צד דקלקול, מאותו שורש שנפרדו אדם וחוה, מאותו שורש האדם והאדמה נתקללו - כי האדמה היא הנקיבה של האדם כידוע מאד. שכמו שהאדם נכנס בתוך הנקיבה, כך הוא נכנס בתוך האדמה, בתוך הקבר, שהאדמה היא בבחינת ה'נוקבא' דיליה שמקבלת אותו, כידוע מאד.

ונמצא שהפרדת הזכר מהנקיבה והפרדת האדם מן האדמה, שכיון שהם נפרדו, לכן נאמר בו "בזעת אפך תאכל לחם עד שובך אל האדמה אשר ממנה לוקחת" ונאמר בקללת האדמה "קוץ ודרדר תצמיח לך", כי הם אינם מצורפים באופן הטבעי, לכן היא מתנגדת אליו, ולכן היא מצמיחה לו קוץ ודרדר, ולכן נצרך "בזעת אפך תאכל לחם", וא"כ, עומק הקללה במהלך הזה של האטד הוא שנעשה ההפרדה של הזכר והנקיבה שנפרדו אחד מן השני, זה עומק נקודת ה'אטדין' כמו שהוזכר.

ויתר על כן, המהלך השורשי שהוזכר בראשית הדברים, יש את הקוץ העליון, ויש את הקוץ התחתון, וכאשר מתגלה מציאות של אטד - "קוץ ודרדר תצמיח לך", כלומר, 'קוץ' - זה הקוץ העליון, 'ודרדר' זה מלשון דירה, דר-דר, הוא יורד למטה, כלומר, הקוץ העליון והקוץ התחתון אינם מחוברים יחד אהדדי, זה עומק קללת אדם הראשון "קוץ ודרדר תצמיח לך", 'קוץ', הקוץ העליון, 'ודרדר', -מה ש'דר', 'דירה בתחתונים', שזה הקוץ התחתון, אם זה היה מתגלה מהצד העליון, ה"קוץ ודרדר" - זה היה אחדות של קוץ עליון וקוץ תחתון, שזה גופא עומק הארת משיח כמו שנתבאר, אבל כאשר זה מתגלה מצד מהלכי הנפילה, ה'קוץ ודרדר', במקום שה'דר' יצטרף ל'קוץ', נעשה דר-דר, הוא יורד יותר למטה, בבחינת רד-רד שזה היפוך סדר האותיות של דר-דר, שזה משתלשל ויורד לתתא מצד מהלכי הקלקול, ועל ידי כן, הקוץ התחתון והקוץ העליון אינם מתגלים בתפיסת השלימה.

וא"כ, הזכרנו בקצרה ממש שלוש מהלכים, במהלכי האטד, מהלך של א' וט', אחד ועשרה, ויורד לעשרה דקלקול - דל. מהלך שני, ט'-ד', זכר, נקיבה - אחד, שהא' מאחדם, ובפירודם מצד מהלכי הקלקול, והמהלך הנוסף, קוץ עליון וקוץ תחתון שצריכים להתחבר, ומצד מהלכי הקלקול, הקוץ התחתון אינו מתחבר עם הקוץ העליון, וזה גופא עומק מהלכי האטד, "קוץ ודרדר תצמיח לך" כמו שנתבאר.

שורש ותיקון ה'אטד' שאצל יעקב אבינו

לפי זה, שורש התיקון שמתגלה אצל יעקב אבינו, יעקב אבינו שנאמר בו "ויבואו עד גורן האטד", אומר רש"י מיסוד דברי המג' בסוטה בדף ל"ה כידוע, שמתחילה באו המלכים למלחמה עם יוסף והאחים, כיון שראו כתרו של יוסף על גבי ארונו של יעקב, מיד נטלו כל המלכים כולם את כתריהם ונתנום על גבי ארונו של יעקב אבינו. וזה מה שנאמר "ויבואו עד גורן האטד וגו' ויספדו שם מספד גדול וכבד מאד וגו' אבל כבד זה למצרים", שנתאספו כל המלכים כולם והשתתפו באותו אבל, מה כוונת הדבר שלקחו, כ"א את כתרו, ונתנום ע"ג ארונו של יעקב.

עומק דברי חז"ל, שהרי ברור הדבר, כתר, כידוע עד מאד, זה הדבר הנמצא בראשית, הוא נמצא למעלה, ובדקות הוא ה"מאין תמצא" של הראשית, כתר המלך הנמצא על גבי ראשו של המלך, הוא הגבוה מן הכל, כלומר, כאשר הגיעו לגורן האטד, מהצד התחתון של 'גורן האטד', אז כפשוטו, יעקב אבינו מת, ומהצד התחתון שיעקב אבינו מת, מאותו מקום שנאמר בקללת אדם הראשון "קוץ ודרדר תצמיח לך", ונאמר בו "ביום אכלך ממנו מות תמות", שבועמק זה היינו הך, כאשר הוא 'מות תמות', הוא שב אל האדמה, ולכן גם כאשר הוא חי, מתגלה הקללה של האדמה באדם, "קוץ ודרדר תצמיח לך וגו' בזעת אפיק תאכל לחם", מעין כך, כפשוטו שיעקב אבינו מת, אז גם שם "ויבואו עד גורן האטד וגו' אבל גדול הוא למצרים", זה גופא האבל, שנעשה מציאות של 'אטד' דקלקול, 'דרדר' מצד נקודת הקלקול, זו ההבנה הפשוטה.

תיקון האטד בשבטים ובנשי יעקב

אבל בעומק הרי, כדברי הגמ' כידוע מאד, לחד מ"ד, "יעקב אבינו לא מת וכו' מקיש הוא לזרעו, מה זרעו בחיים אף הוא בחיים", כלומר, יעקב אבינו שנאמר בו "ויבואו עד גורן האטד", מצד התפיסה הפנימית העליונה, אצל יעקב אבינו לא התגלה ה'אטד' בתפיסה התחתונה של הצד של מהלכי הקלקול, אלא אצל יעקב אבינו התגלה הצד של התפיסה העליונה, ואיפה מתגלה אצל יעקב אבינו 'אטד' מצד התיקון, ראשית כל כפשוטו של דברים, הרי היה ליעקב אבינו י"ב שבטים, אז יש מהלך של י"ב שבטים, והי"ג שבא לצרף ל-אחד שבגימטריא י"ג, זה יעקב עצמו, זה בסוד צירוף אב לבנים. ובמהלך שני, 'אפרים ומנשה כראובן ושמעון יהיו לי', ומצד כך, כפשוטו, היה ח' שבטים מהאמהות וד' בני השפחות, אבל 'אפרים ומנשה כראובן ושמעון יהיו לי' והרי שבמקום שהם יהיו ח' שבטים מהאמהות, הם עולים ט' שבטים מהאמהות, ולפי"ז אטד, א' ט"ד, הט' זה ט' שבטים, כמו שנתבאר, שזה הח' שבטים, וכיון שאפרים ומנשה כראובן ושמעון והם הופכים לשנים, הרי שהם הופכים להיות ט', והד' אלו הם ד' בני השפחות, ומצד מהלכי התיקון הם נעשו אחד - שזה הא', ונתקנו יחד אהדדי, מצד הירידה למצרים, ההשתלשלות היתה שסבר יוסף שהשבטים היו מבזים את בני השפחות, ולכך, ככל סדר הדברים שהיה,

"ויבא יוסף את דיבתם רעה אל אביהם", אבל מצד מהלכי התיקון כשהשבטים עמדו מסביב למיטתו של יעקב, מעין מה שעתידים לאחר מכן לעמוד מסביב למשכן - "סביב למשכן יחנו", ונעשה האחדות של כל השבטים גם יחד, מצד כך מתגלה אטד דמהלכי תיקון, שט' השבטים שיוצאים מהאמהות, וד' השבטים שיוצאים מהשפחות נתאחדו, וזה עומק החיבור של יעקב עם נשותיו, היפך הקלקול שהוזכר קודם לכן, שנעשה פירוד של הזכר והנקיבה, אצל יעקב אבינו, מצד מהלכי התיקון, חזרו נשותיו והצטרפו, והוא בא לתקן את הפירוד מכח מדריגת הנשים המצטרפות אליו, ולכן היה לו ד' נשים כידוע, כי הוא בא לתקן את הד' דל"ת שבאשה שהיא דלה ועניה, זה גופא מה שהוא בא לתקן, ועי"כ נעשה עומק נקודת התיקון.

סוד התיקון שבהעלאת יעקב ממצרים לארץ ישראל

ולפי"ז בדקות, כאשר מעלים את יעקב ממצרים, ההגדרה היא ברורה, הרי יש לו ב' שמות, **ישראל ויעקב**, **ישראל** היינו, **לי ראש**, ו**יעקב** הוא י"ע-**עקב**, וכאשר מעלים את יעקב ממצרים לארץ ישראל, מעלים אותו מן **העקב** למציאות של **הראש**, **הישראל**. העקב הרי, הוא בבחינת "והיה עקב תשמעון", "דברים שאדם דש בעקביו", וזה מכח שהעקב הוא 'לא חש ולא מרגיש', הוא בבחינת מקום המיתה שבאדם מצד טבעו, שאין בו הרגשה כ"כ, ויעקב אבינו, כאשר מעלים אותו לארץ **ישראל** דייקא, שמעלים את **היעקב לישראל**, מעלים את המת ללא מת, מעלים את הקץ התחתון לקץ העליון.

זה עומק מה שהיה לפני פטירתו של יעקב שאומר לבניו "האספו ואגידה לכם את אשר יקרה אתכם באחרית הימים", וכמו שאומרים חז"ל "ביקש יעקב אבינו **לגלות את הקץ** ונסתם ממנו, מה כוונת הדבר 'ביקש לגלות את הקץ ונסתם ממנו' - הוא ביקש לגלות את הקץ התחתון שיתאחד עמו הקץ העליון, 'ונסתם ממנו', הוא גילה את הקץ התחתון בלי שיתגלה הקץ העליון, זה נקרא 'נסתם ממנו', ש"הדברים סתומים וחתומים עד עת קץ" - כלומר, שהקץ העליון, מתי הוא יתגלה בתוך הקץ התחתון, זה סתום וחתום, זהו "ביקש יעקב אבינו לגלות את הקץ ונסתם ממנו".

אבל כאשר העלו את יעקב אבינו ממצרים לארץ ישראל, חוזר ומתעורר אותו הארה של "ביקש יעקב אבינו לגלות את הקץ", רק שכשהוא ביקש לגלות את זה במצרים, זה נסתם ממנו, אבל כאשר מעלים את יעקב ממצרים לארץ ישראל, את ה"יעקב" ל"ישראל", שחוזרים ומעלים אותו בחזרה לשורשו, אז מתגלה הקץ התחתון שעולה לקץ העליון, זה עומק שבאו כל האומות כולם להילחם עם השבטים, שזה מעין מה שנאמר בתחילת חומש שמות "ויקוצו מפני בני ישראל", שנעשו **קוצים** בעיניהם, שזה המשמעות של **קוץ** מלשון **מציק** - שכל **הצקה** יש אותיות **קץ** - **קוץ** בתוכו, וממילא לכן, האומות עמדו למציאות של מלחמה עמם, זהו מה ש"נתאספו כל המלכים להילחם עמהם", אבל "כיון שראו כתרו של

יוסף שנמצא בארנו של יעקב נטלו כתריהם ונתנו אותם בארנו של יעקב, והגדרת הדבר – מה הם ראו בכתרו של יוסף – הם ראו שיוסף הוא זה ש"סיבב בידו לעשות", שהוא זה שמעלה את יעקב לארץ ישראל, הוא מעלה את הקץ התחתון לקץ העליון, הוא מעלה את יעקב אבינו ומאחד את שתי הקצוות האלה גם יחד, לכן "מיד נתנו כל המלכים כתריהם בארנו של יעקב", כלומר, הם צירפו את הקץ התחתון לקץ העליון, הם באו להילחם על מנת לכלות אותם ולגלות קץ תחתון לעצמו, שזה אופן של כילוי שהוא בבחינה של קץ – אבל כיון שראו כתרו של יוסף, וממילא מתגלה א"כ, הכח שמעלה את הקץ התחתון ומחבר אותו בקץ העליון, זה גופא מה שגרם שנתנו כל המלכים כולם כתריהם, בארנו של יעקב.

ביאור "אבל גדול הוא למצרים"

וזהו העומק א"כ, במה שנאמר "ויבואו עד גורן האטד וגו' אבל גדול הוא למצרים", מה כוונת הדבר 'אבל גדול הוא למצרים' – גדר הדבר להמתבאר – ה'אבל גדול הוא למצרים', שכשיעקב היה במצרים הוא ביקש לגלות את הקץ ונסתם ממנו, וא"כ, לא מתגלה הקץ התחתון שמתאחד עמו הקץ העליון, אבל כשהוא עולה ממצרים, מתגלה שהקץ התחתון מתאחד עם הקץ העליון, נמצא שיעקר האבילות איפה היא – היא במצרים, זהו "אבל גדול הוא למצרים", כי תוקף מקום האבילות הוא נמצא דיקא במצרים, כי כשיעקב אבינו עולה ממצרים ע"י יוסף, שהוא זה ש"סיבב בידו לעשות", ויוסף מעלה אותו, מתגלה שהקץ התחתון מתאחד עם הקץ העליון.

וזה בעומק מה שנאמר למ"ד שיעקב אבינו מת, שזה מה שמבואר שחנטו אותו הרופאים ושמו אותו בארון במצרים. – כי במצרים הוא מת, אבל בעלייתו לארץ, ע"ז נאמר "מקיש זרעו לו מה זרעו בחיים אף הוא בחיים", ועיקר זרעו הרי, זהו יוסף, "אלה תולדות יעקב יוסף", והוא "סיבב בידו לעשות" לעלות אותו ממצרים לארץ ישראל, אם כן ההגדרה של "ויחנטו הרופאים את ישראל" במצרים, כי מצד מצרים הוא באמת מת, אבל מצד העליה שמעלים אותו ממצרים ל-ארץ ישראל, שמי שמעלה אותו זה זרעו, ע"ז נאמר "מקיש זרעו לו מה זרעו בחיים אף הוא בחיים", הם מעלים אותו לארץ ישראל, ומכח כך באמת, יעקב אבינו לא מת.

איחוד הא', ט', וד' בגורן האטד

ובפנים הללו א"כ, ה'אבל גדול הוא למצרים' שמתגלה בגורן האטד, נעשה שמתאחד כאן חזרה שורש מציאות הקץ התחתון, שהוא חוזר ומתאחד עם הקץ העליון, יעקב אבינו, עולה מהמדרגה של הד' שזהו

בחינת ה'דלה ועניה' של הרשעים, הוא עולה בחזרה למדרגה של הטי' העליונים, וזהו מה שמבו' בגמ' ש'גמירי דלא כלה שבטא' - שיש קבלה בידם שאחד מן השבטים אינו כלה, כלומר, מתגלה ההיפך של הקץ התחתון שהוא בבחינת ה'כלה', והוא מעלה את הדבר לבחינה שגמירי שאחד מן השבטים אינו כלה, ויתר על כן, הוא מעלה אותו למדרגה של 'קוצו של יו"ד', כלומר, לא רק המדרגה של מציאות העשרה שמתפרט, אלא הוא חוזר ומחבר את זה לנקודת השורש, וזהו 'האספו ואגידה לכם את אשר יקרה אתכם באחרית הימים', 'האספו', כלומר, הוא מחבר את כולם, הוא מצרף את כולם, הוא מעלה אותם ל'אחד' כמו שנתבאר, מכח כך הוא חוזר ומגלה את מדרגת ה'קוצו של יוד', המדרגה העליונה של שורש מציאות הקץ.

קלקול הדרדר - ירידה אחר ירידה, ותיקונו שבמערות המכפלה

ומצד הפנים הללו, עומק ה'אטד' שהיה בקללת אדם הראשון, 'קוץ ודרדר תצמיח לך' כמו שהוזכר, ש'דרדר' זה 'אטדין', שדרדר - זה דר-דר, ירידה אחרי ירידה, איפה השורש של ירידה אחרי ירידה - ברור ופשוט, כמו שאומרים חז"ל, אדם הראשון כאשר הוא נתגרש מגן עדן, הוא נתגרש לארץ ישראל בכלל, והוא נתגרש בתוך ארץ ישראל למקום המקדש, וממקום המקדש למקום המזבח בפרט, הוא נברא ממקום כפרתו שזה המזבח, כדברי הגמ', וכאשר הוא מתגרש, הוא מתגרש לאותו מקום שממנו הוא נברא, אבל 'ארץ ישראל גבוהה מכל הארצות כולם', ומצרים זה המקום השפל, שלעולם יש 'ירידה למצרים', נמצא שה'דר-דר' שהוא רד-רד, איפה מקום הירידה שאחר הירידה, דיקא במצרים, ולכן כאשר נגאלים ויוצאים ממצרים, יש איסור דאורייתא לשוב ולדור במצרים, כלומר, האיסור אינו לשהות שם בדרך עראי, אלא להיות שם בדרך דירה בבחינת 'דירה בתחתונים', מלשון 'דר-דר', זה האיסור לשוב ולדור במצרים, איפה השורש לזה שיש איסור לדור במצרים - השורש של מי שיצא ממצרים באופן גמור זה יעקב אבינו שעולה ממצרים לארץ ישראל, הוא מעלה את ה'דר-דר', את ה'אטדין', הוא מעלה את כח הדירה שירדה ירידה ועוד ירידה, 'דר-דר', כמו שהוזכר, ולאיפה הוא עולה - לקבורה במקום מערת המכפלה שקנה אותה אברהם מאת בני חת, ש'חת' זה בגימטריא 'דרדר', יעקב אבינו מעלה את זה מהמדרגה התחתונה למדרגה העליונה שזה מקום המדורין, מדורין של 'ירידה', שמתגלה בתוך ארץ ישראל, שזהו מקום קבורתם של האבות, אבל הקבורה היא במערת המכפלה, ש'מכפלה' זהו - בית ועליה, כדברי חז"ל, זה על גב זה, מעין בית המקדש ש'זה שער השמים' שבית המקדש של מעלה מכון כנגד ביהמ"ק של מטה, וכידוע, שהתפילות עוברים או דרך בית המקדש או דרך מערת המכפלה, [-בלי להיכנס לגדר דקות הסוגיא] אלו הם שתי המקומות שהתפילות עוברות דרך שם, כלומר שמערת

המכפלה זה מעין 'שער השמים' של ביהמ"ק שהתחתון מקושר למציאות העליון, זה מציאות ה'אטד' כאשר הוא מתגלה מצד מהלכי התיקון.

א"כ, בכחו של יעקב אבינו ש'יעקב אבינו לא מת', הוא מגלה שמעלים את הנקודה התחתונה, שמעלים אותה בחזרה לנקודה העליונה.

גילוי הקוצו של יו"ד

ושלימות הגילוי הזה, כמו שהוזכר קודם לכן, הוא במדרגתו של דוד המלך כדברי חז"ל שאטד בגימטריא יד שזהו גימטריא של דוד, והוזכר פעמים רבות מאד - יד, יורדת עד למטה, ויד עולה עד למעלה, זה שני ההבחנות שביד, ומצד כך מתגלה ביד ה'קוצו של יו"ד', ה'קוצו של יו"ד' הוא הוא עומק נקודת מה שמתגלה במציאות היד, היד שהוא בגימטריא אטד, מתגלה בה הירידה של מקום הקץ התחתון, שחוזר ומתעלה למציאות הקץ העליון בבחינת "אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה", שהמציאות התחתונה חוזרת ומתעלה ונקשרת לשרשה העליון, זה עומק מדרגתו של יעקב, שמתגלה ב'בפועל' של הדבר במציאותו של דוד מלכא משיחא.

א"כ, כאשר האטד הופך להיות מצד מהלכי התיקון, הוא לא מתגלה כ"קוץ ודרדר תצמיח לך" ויקוצו מפני בני ישראל", שזה הצד התחתון שבגלות מצרים, אלא מתגלה הקוצים העליונים.

הקוץ העליון הוא הדבר הדק ביותר שיש במציאות הבריאה, וכאשר מתגלה הכח הדק ביותר שיש במציאות הבריאה, זה הכלי השלם למציאות ההארה של 'אור אין סוף'.

שם הוי"ה כידוע, יש בו מילויים, וכאשר ממלאים את שם הוי"ה, המילוי הראשון יוצא בגימטריא ע"ב מלשון עביות, המילוי השני יוצא ס"ג מלשון גסות.

שם הוי"ה עצמו, הוא הפשוט, אבל מצד המילוי שיש עביות וגסות, איפה ההיפך של העביות והגסות - ה'קוצו של יו"ד' הוא היפך המילוי, הוא הדק ביותר שישנו, הוא עומק הכלי לאור, שבו חל עומק הארת 'אור אין סוף'.

נמצא שהאטד שהיה 'קוץ ודרדר תצמיח לך' מצד נקודת הקלקול, הוא הופך להיות הכלי השלם לגילוי אור אין סוף, גילוי אור הגאולה במהרה בימינו.

שאלה: בקשר לקו שבו מונח הקץ, קץ הגאולה, בימינו שהוא דור שהוכשר מאד מאד לגאולה כמו שהרב הזכיר, מה באמת קורה ברגע בקשר לקץ.

תשובה: נמצאים בקץ התחתון, צריך רק לזכות שהקץ העליון יאיר בקץ התחתון, ובלשון פשוטה וברורה, כאשר מתייחסים לזמן של קץ, יש הגדרה כפשוטו, שתופסים שיש שעה מסויימת, רגע מסויים, שבו צריך להתגלות הגאולה, בעומק, זה כמו שיש שבת, שבת זה כ"ד שעות שהוא זמן מתמשך, זה הקצה האחרון

של אותו דבר, והקצה האחרון עצמו, הוא נקודה מתמשכת. - באיזה רגע בתוך הקצה התחתון, יאיר הקץ העליון כפשוטו, ע"ז נאמר "אין איתנו יודע עד מה", זה "ביקש לגלות, ונסתם ממנו".

[מה בידינו לעשות בכדי לזכות לקרב את זה]

תשובה: אין תשובה אחת, כפשוטו, ביחס למה שהוזכר, כל 'קוצו של יו"ד' זה נקרא מסירות נפש, כל מציאות הנבראים בנויה באותיות, ועד כמה שיש אותיות, אז יש קיום לנבראים, אבל עד כמה שנידבק ב'קוצו של יוד', אז אין שמה אותיות, זה גופא נקרא מסירות נפש, הוא מבטל את כל שורש תפיסתו, האותיות זה מלשון 'אתא', המשכה, ומסירות נפש זה ביטול לנקודת השורש, הוא יוצא מהאותיות והוא חוזר ל'קוצו של יו"ד', תפיסה של מסירות נפש היא עומק נקודת הגילוי של התנועה **מצד מהלכי העבודה**, ומצד מהלך יותר גבוה, זה סוד ה'אין עוד מלבדו' שזה עומק תכלית ההארה כבר, שתהיה לעתיד לבוא, מדגישים, יש את מהלכי העבודה שזה המסירות נפש, ויש את מהלכי ההשגה שזה ה'אין עוד מלבדו כפשוטו'.

שאלה: הרב הזכיר פה שבעצם כן התחיל להאיר האור של שער הנ' דקדושה, זאת אומרת שכן התחיל להאיר ה'קוצו של יו"ד' העליון.

תשובה: כן, מה שאתם אומרים זה נכון, אבל זה באופן של 'רצוא ושוב', כמו ש"והיונה לא מצאה מנוח לכף רגלה", אז יש נקודה של התנוצצות שחוזרת בחזרה ניתן את הדוגמא השורשית והבהירה הידועה, ליל התקדש החג בפסח, שהאיר ההארה, מסתלק, מ"ט ימים של ספירה, ולאחר מכן עוד פעם, מתן תורה, כל הארה בבריאה על דרך כלל, בנויה באופן זה, מאיר ההארה, מסתלק ונשאר ניצוצות, ואז חוזר ומאיר, אותו דבר גם עכשיו, האור בתוקף מאיר, וחוזר ומסתלק ונשאר ניצוצות, זה 'אין ולא ורפיא בידיה' עד שיחזור ויהיה מקום של 'קביעא בידיה', רק שמה היה ספירה גמורה של 'תספרו חמישים יום', כאן אין מהלך ברור של 'כמה ימים יהיה'.